

■ OSIJEK Znanstveni skup o župnoj crkvi i Donjem gradu u 18. stoljeću

Znanstveni pogled u vjersku prošlost

— U župnom pastoralnom centru bl. Alojzija Stepinca održan je 26. rujna cjelodnevni znanstveni skup pod nazivom »Crkva Preslavnoga imena Marijina i osječki Donji grad u 18. stoljeću«. Skup je organiziran kao vrhunac jubileja 300. obljetnice izgradnje osječke donjogradske župne crkve. Skup je organizirao župnik Ivan Jurić okupivši oko sebe, osim župnih vikara Željka Šimića i Ivana Benakovića, skupinu akademski obrazovanih župljana entuzijasta kao što su Damir Hasenay, Dubravka Smajić, Dalibor Adžić, Zvonimir Glavaš i Tihomir Florijančić.

Otvarajući skup, nadbiskup Đuro Hranić je rekao da je misa, kojom je dan ranije zaključena jubilara godina, bila zahvala Bogu i hrana duhovnosti, ali taj skup ostavlja biljeg u povijesti. No to ne znači povlačenje u prošlost, nego se iz povijesti treba učiti te hrabro, uz Božju pomoć, gledati u budućnost. Nakon svečanoga otvorenja skupa, pred sedamdesetak prisutnih uzvanika, znanstvenika i župljana, uslijedila su polusatna predavanja.

Prva je, o začetcima crkvenoga života u Osijeku od antike do srednjega vijeka, govorila mlada znanstvenica Iva Papić iz osječkoga Konzervatorskoga zavoda, naglasivši da je kršćanstvo u Osijeku prisutno još od vremena antike,

o čemu postoje uglavnom pisani izvori, a naglasak u svojem izlaganju stavila je na nedavno otkrivenu romaničku crkvu na prostoru franjevačkoga samostana u Tvrdi, koja je svjedočanstvo o crkvenoj zajednici u vremenu o kojem nam povijesni izvori šute.

U predavanju »Vjerska svakodnevica u Donjem gradu u 18. stoljeću« docentica Dubravka Božić Bogović s Odsjeka za povijest Filozofskoga fakulteta u Osijeku govorila je o zabilješkama koje svjedoče da su se donjogradski vjernici ponašali u skladu s kršćanskim zakonima, kao i njihovi župnici i kapelani.

Znanstvena savjetnica Hrvatskoga instituta za povijest - podružnice u Slavonskome Brodu dr. Zlata Živaković Kerže izložila je rezultate svoga istraživanja naslovljeno »Donji grad - samostalna općina (osvrt na sveopće prilike u 18. stoljeću)«. Prof. Dalibor Adžić, viši savjetnik hrvatske Agencije za odgoj i obrazovanje, govorio je o rezultatima istraživa-

nja pod naslovom »Arhiv župe Donji grad, Osijek III (Župa Preslavnoga imena Marijina, Osijek III)«. Prikazao je i statistiku broja rođenih, vjenčanih i umrlih po godinama, koja upućuje na, posebice u novije doba, znakovit (poguban) trend smanjenja broja rođenih (krštenih) i vjenčanih, a konstantan broj umrlih ljudi. U poslijepodnevnom radu skupa prva dva predavanja održali su znanstvenici iz slavonskobrodske podružnice Hrvatskoga instituta za povijest. Dr. Robert Skenderović je na temelju proučavanja matičnih knjiga vjenčanih govorio o demografskim promjenama, migracijama i bračnim vezama u osječkom Donjem gradu tijekom 18. stoljeća. Dr. Milan Vrbanus predstavio je svoj rad »Društveno-ekonomska analiza popisa osječkoga Donjeg grada od 1702. do 1762.«. Povjesničarka umjetnosti s Umjetničke akademije u Osijeku Margareta Turkalj Podmanicki govorila je o izgradnji barokne župne crkve Preslavnoga

imena Marijina, naglasivši da je ona jedan od najmarkantnijih osječkih sakralnih objekata. Kamen temeljac položen je na inicijativu gradske općine Donji grad 1713. godine, a gradnja je završna godinu kana kasnije. Tijekom 18. stoljeća mijenjala je svoj izgled i oblik, a konačan izgled dobila je 1761. gradnjom kasnobaroknoga dvokatnoga zvonika. Prikaz povijesti gradnje i opremanja crkve slavljene, ali i ostalih sakralnih objekata u Donjem gradu, dao je prof. Dragan Damjanović s Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Projektant crkve najvjerojatnije je Osječanin Joseph Hatzinger, a izgrađena je financijskim darovima vjernika i uz pomoć Komorske općine Donji grad. Isto je tako istaknuo da je crkva opremljena vrlo reprezentativnim inventarom i opremom, koji su dijelom bili predmetom izložbe koja je upriličena večer uoči skupa.

U posljednjem je izlaganju s. Marija Mirna Matić govorila o časnim sestrama milosrdnicama u izgradnji žive donjogradske Crkve, koje su u povijesti bile istaknute skladateljice, profesorice, medicinske sestre i slično. Uz riječi zahvale, župnik Jurić na kraju je najavio objavu cjelokupnih znanstvenih članaka u vidu zbornika radova.

Tihomir Florijančić

● Skup je organiziran kao vrhunac jubileja 300. obljetnice izgradnje osječke donjogradske župne crkve